

**Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
Országos Tisztifőorvosi Hivatal**

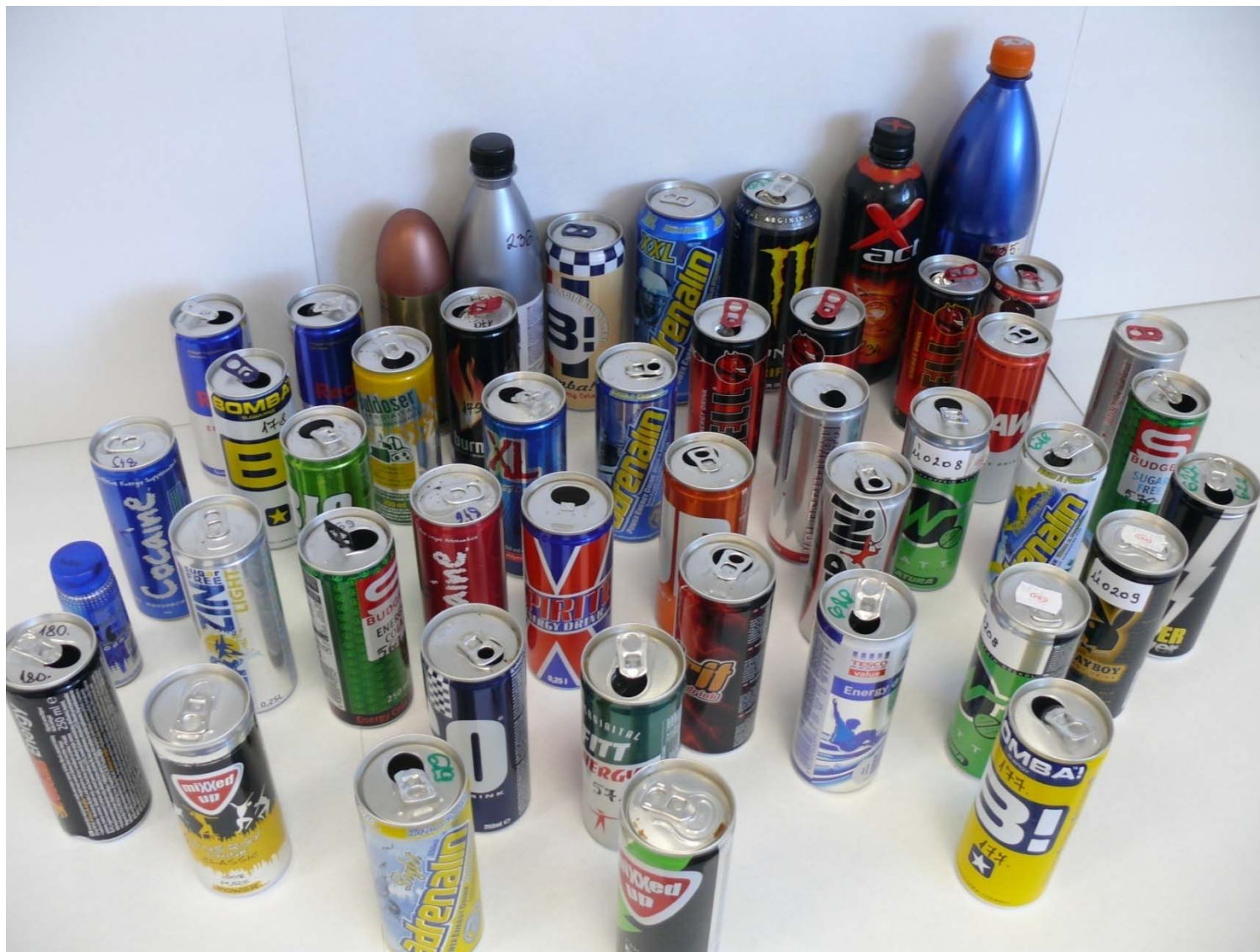
Az élelmiszerlánc-biztonság jövője

Ételünk az életünk

**Új kockázatok a humán orvos
szemével**

dr. Szabó Enikő dr. Martos Éva, dr. Szilágyi Emese Schmidt Richárd

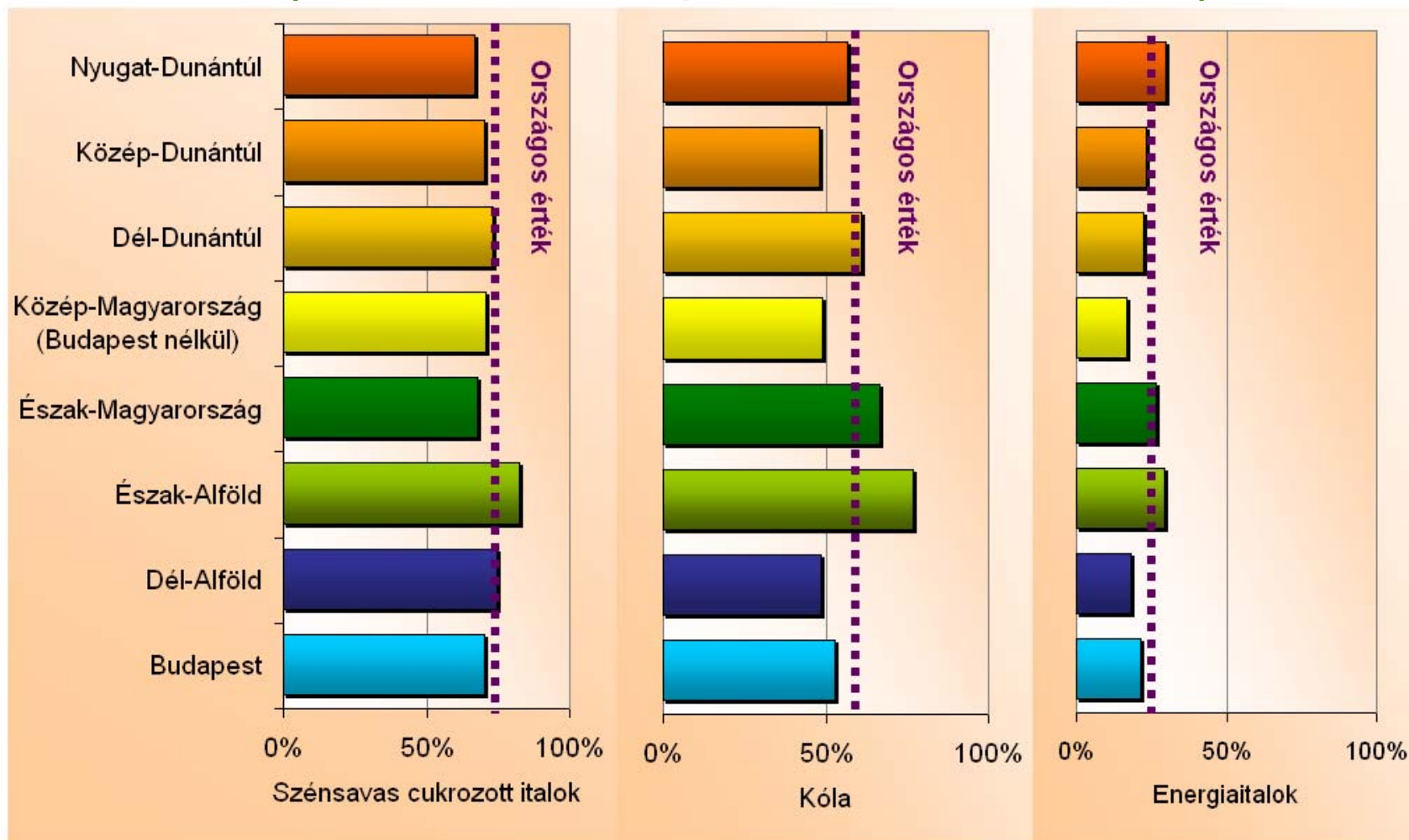
Budapest, 2013. október 15.

Energiaitalt árusító büfék aránya: 25%!

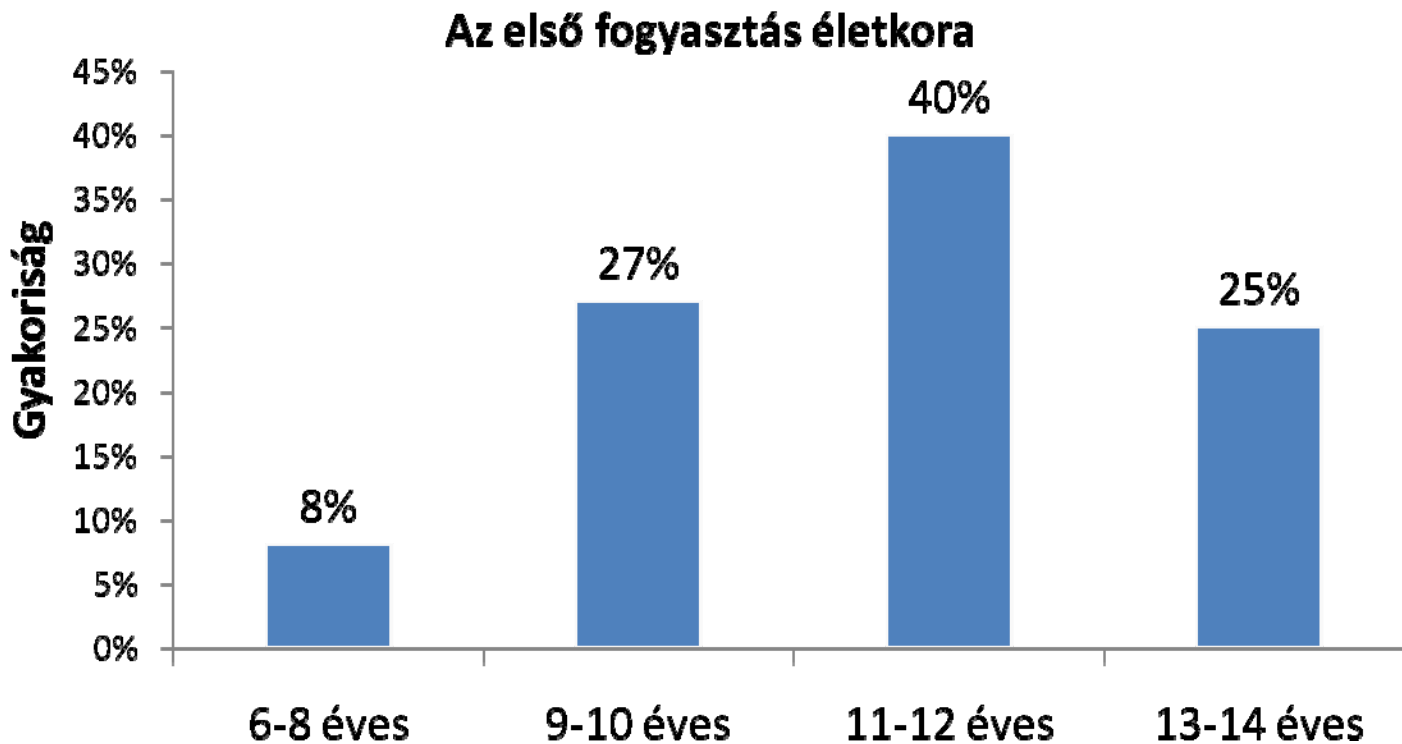
(2009, Menzakörkép, OÉTI-ÁNTSZ felmérés)

Fiatalok energiáital-fogyasztási szokásai ÁNTSZ internetes felmérése, 2012

- 86% fogyasztott már energiáitalt **N=13 059**
- 63% rendszeres fogyasztó **10-18 évesek**

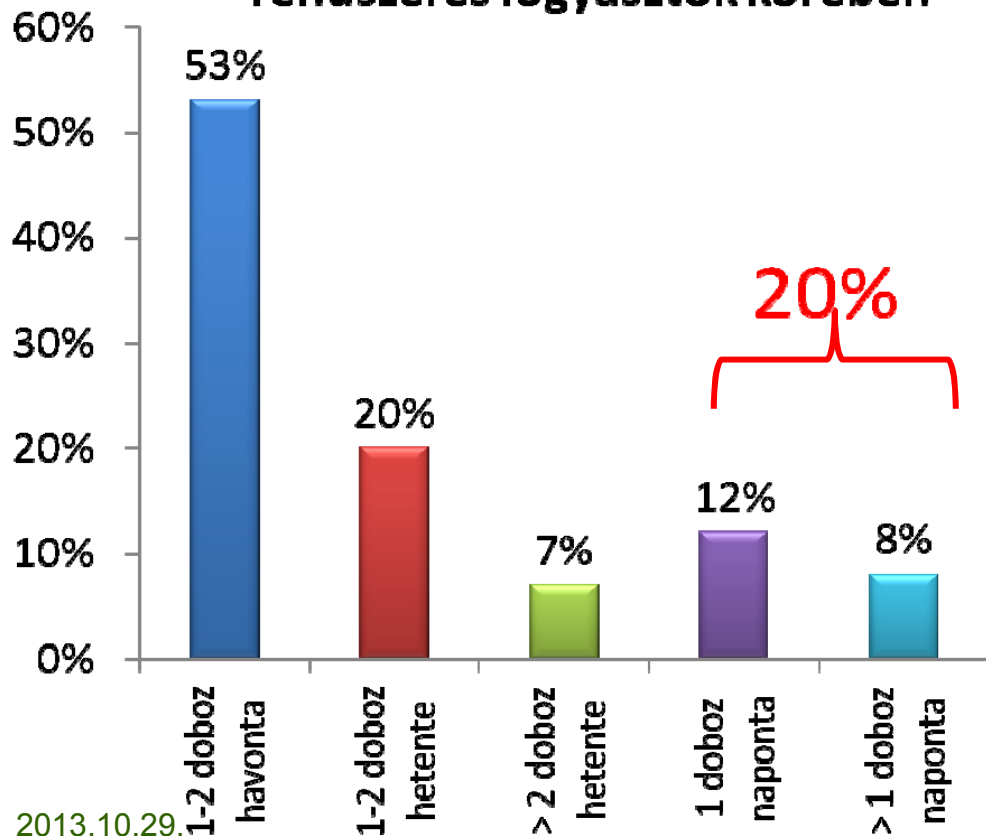

Fiatalok energiatital-fogyasztási szokásai

ÁNTSZ internetes felmérése, 2012

Energiatital-fogyasztás mennyisége a rendszeres fogyasztók körében

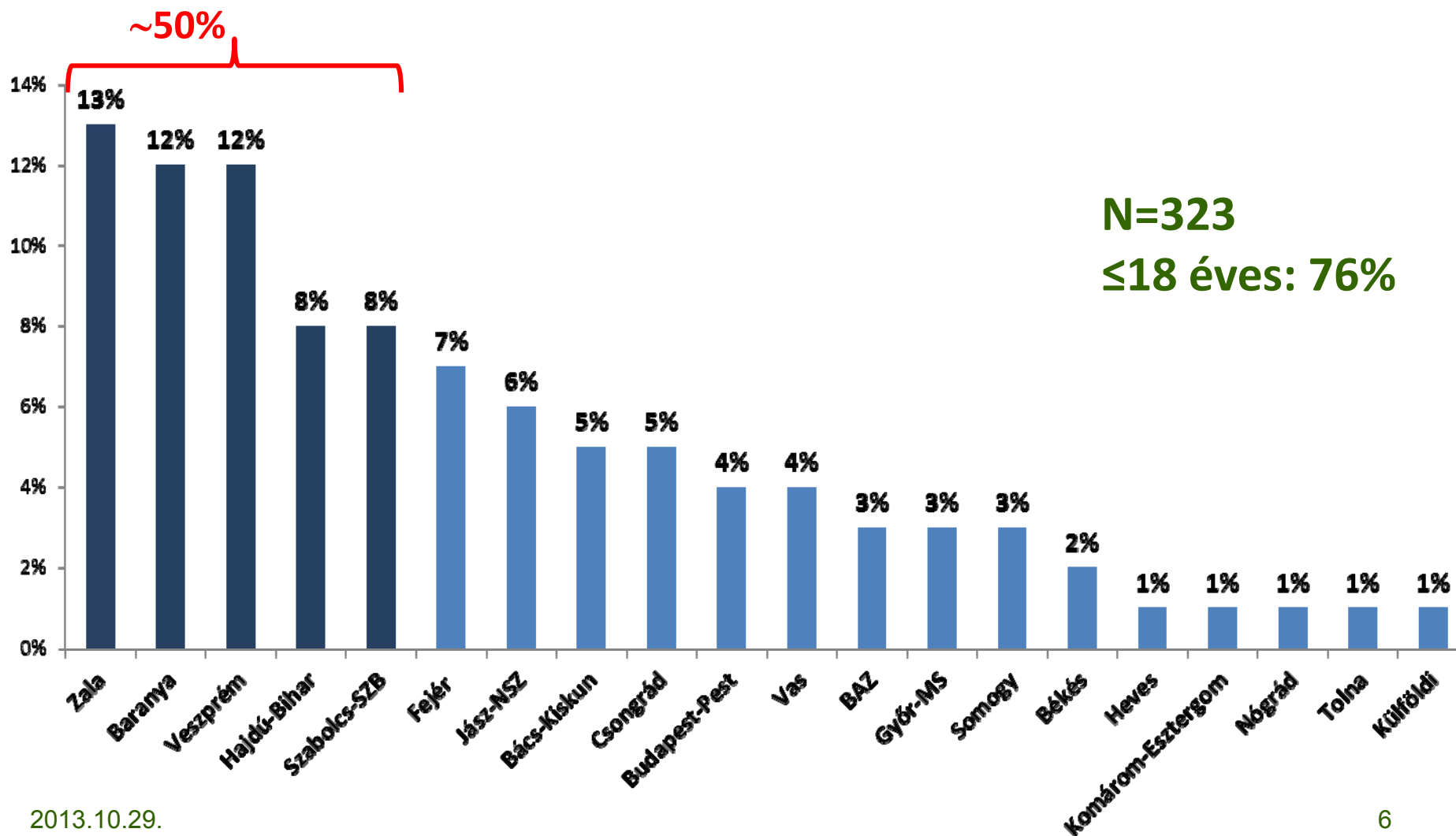

Rendszeres fogyasztók:

- 39%-a már alkohollal együtt is fogyasztott energiatitalt
- 18%-a már volt rosszul az energiatital fogyasztása után
- ötöde orvosi ellátásban is részesült

Energiaital-fogyasztással összefüggésbe hozható események, 2011. november 1. – 2013. augusztus 30.

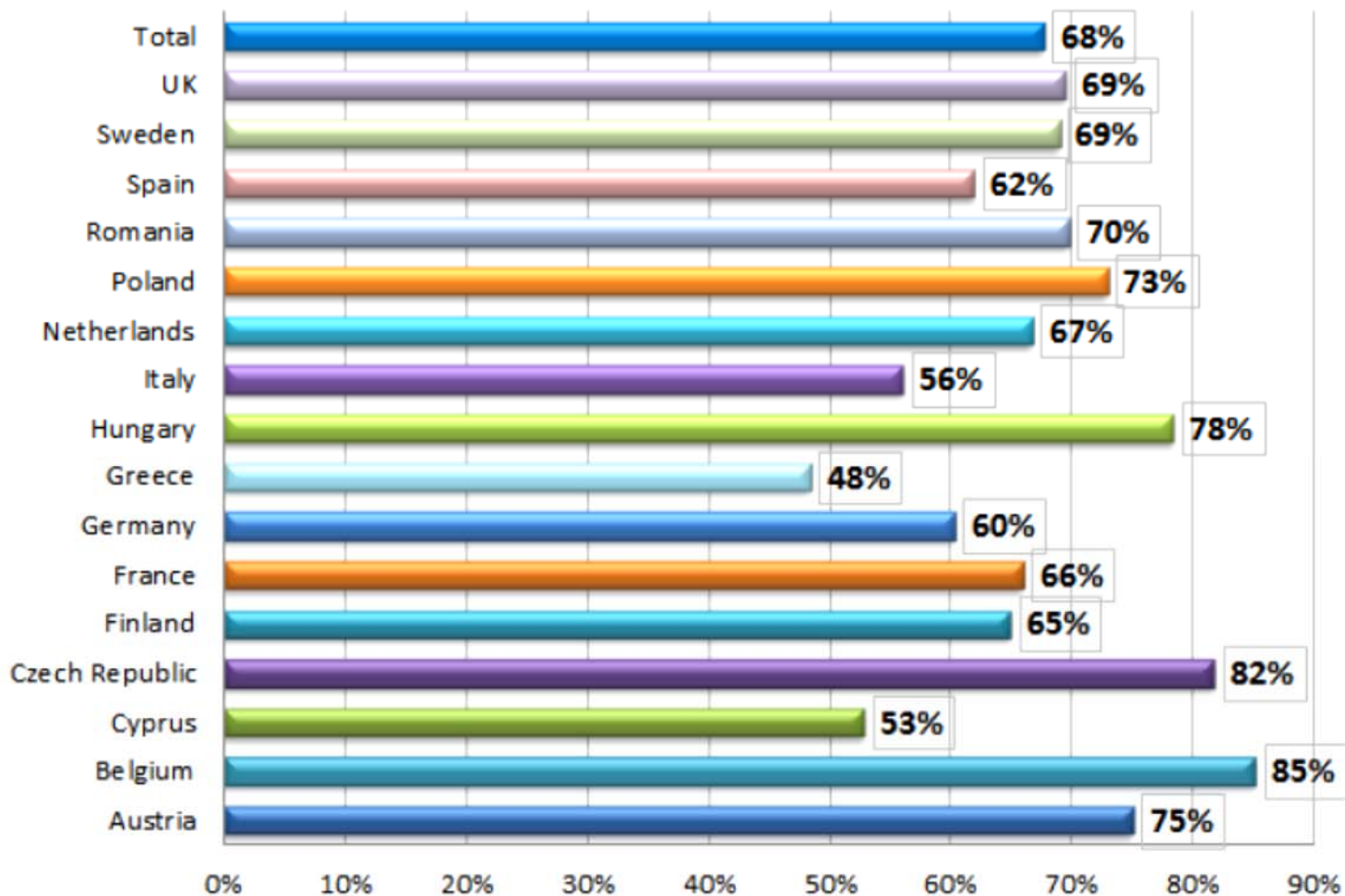

Energiatal-fogyasztással összefüggésbe hozható események 2011. november 1. – 2013. augusztus 31.

- **Rosszullétet kiváltó mennyiség: 2 dl – 3 liter**
- **26%-ban (84 eset) alkohollal együtt fogyasztották**
- **59% (192 eset) egészségügyi ellátásban részesült**
- **2 esetben maradandó következménnyel járt, magas vérnyomás alakult ki**
- **1 haláleset volt, ahol ok-okozati kapcsolatot nem lehetett megállapítani, azonban a fogyasztás körülményei hozzájárulhattak a halál bekövetkeztéhez**

Energiaital fogyasztás gyakorisága serdülők körében a különböző tagországokban (minta nagyság:31070 válaszoló)

Source: Survey Nomisma-Areté for EFSA

Gyermekek és serdülők

- **Kevés tudományos vizsgálat**
- **Nem ismerjük a minimális biztonságos szintet**
- **A gyors növekedés és agy fejlődési szakasza – megfelelő alvás és táplálkozás**
- **Egyéb kockázatos magatartásokkal jár együtt**
- **Fokozott hajlam a koffein-intoxikációra**
- **Gyakori a kombináció az alkohollal**
- **Fokozott dehidrációs veszély**

Mesterséges transz-zsírsavak -iTFA

- Ipari feldolgozás során növényi olajok részleges hidrogénezésével keletkező transz-zsírsav (iTFA)
- Ezzel a növényi olaj kedvező élettani hatású zsírsavai részben vagy teljesen eltűnnek
- Megjelennek a bizonyítottan káros zsírsavak
- Legalább egy nem konjugált (vagyis legalább egy metilén-csoporttal megszakított) transz konfigurációjú szén-szén kettőskötést tartalmazó zsírsavak összessége

Betegségek és az iTFA

- Szív- és érrendszeri betegségek
(szívinfarktus, agyvérzés)
- Cukorbetegség
- Érelmeszesedés
- Gyulladásos folyamatok
- Egyes daganatos betegségek
- Hasi elhízás
- Alzheimer kór
- Meddőség

Az OÉTI-ben 2012 március – 2013 március között mért egyes termékek TFA tartalma

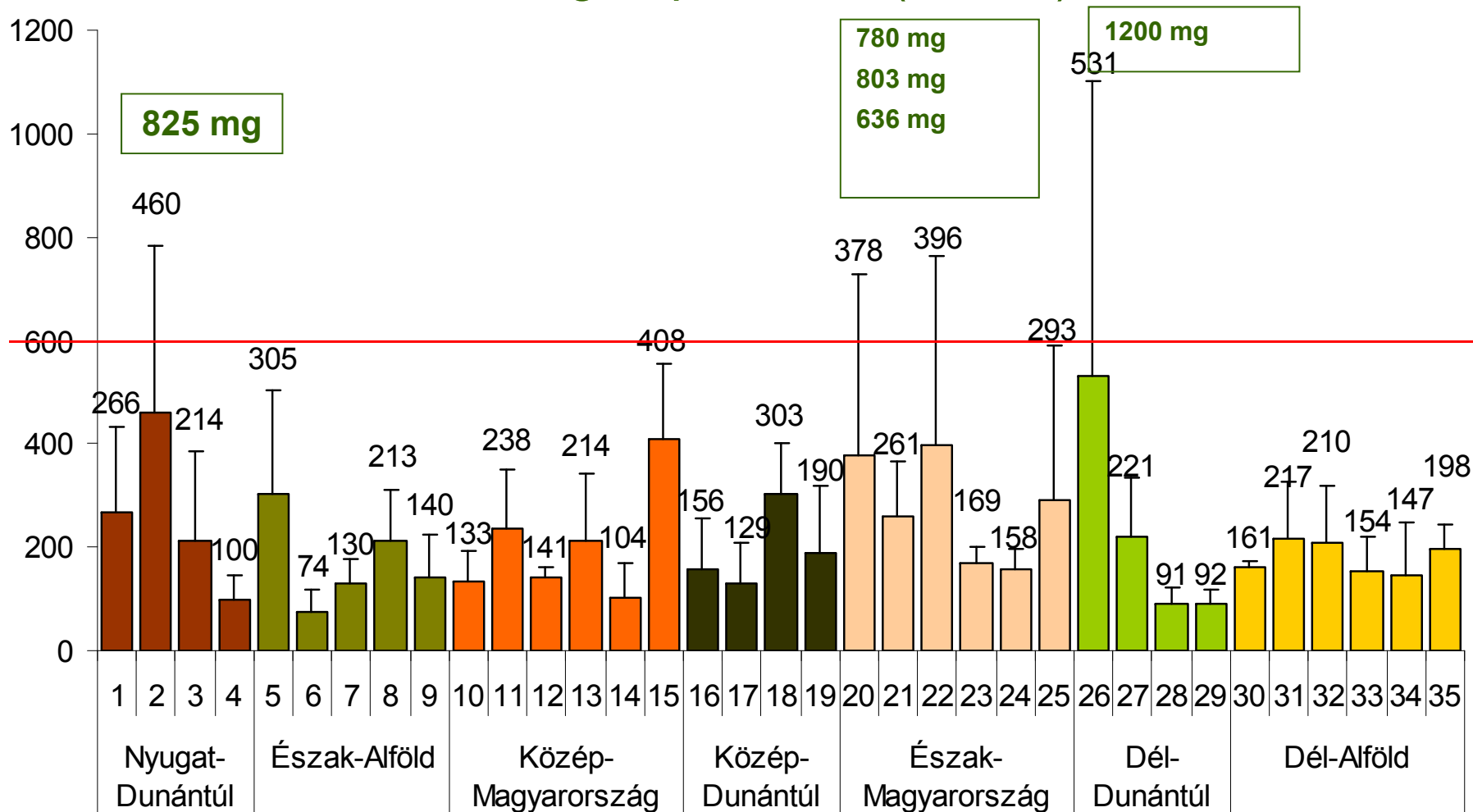

Termék neve; Gyártó/Forgalmazó	TFA [mg/100g termék]	TFA [g/100g zsír]
Húsvéti tojás mintás, Üreges figura kakaós tejmasszából; Foltin Globe Kft. (2013)	14426	37,3
Rizses süti; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	5883	21,9
GranMaster – Sütő-főző margarinkrém; König-Trade Kft. (2012)	5403	9,0
Lekváros fehér csokis puszedli; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	3399	30,2
Fehér golyó; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	3276	29,8
Mogyorós csemege; Baranyai Pékség és Cukrászat (2012)	2984	9,0
Cukros levélke; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	2717	13,6
Mini mini keksz; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	2457	12,3
Dekor karika; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	2347	10,9
Kakaós levélke; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	2271	10,4
Csokiba mártott csillag; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	2170	10,5
Csokiba mártott levélke; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	1920	9,1
Domino; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1898	4,9
Ring tejszínes rácsos; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	1857	7,7
Kókusz csemege; Baranyai Pékség és Cukrászat (2012)	1758	4,8
Chihotki kókuszkrémes; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	1722	6,9
Csoki ZOTT perec; Édes Világ 2003. Kft. (2012)	1488	7,5
Kávés szelet; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1446	7,2
No Stressz szelet; Tortás Cukrászati Kft. (2013)	1401	5,2
Pisztáciás szelet; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1338	6,8
Puncs torta; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1250	5,8
Norbi Update - Csokis croissant; Norbi Update International Kft. (2012)	1195	7,4
Piramis; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1163	5,7
Sajtos roló; Bello Futuro Kft./Lipóti Pékség (2012)	1160	6,9
Narancsos szelet; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1128	6,5
Csokis szelet; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1123	4,4
Dobos torta; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1108	6,1
Meggyes szelet; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1040	5,3
Gesztenyerolád; Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1035	6,6
Darálós keksz; Zimányi Édesipari Kft. (2012)	1024	3,5
2013.10.29. Vállalkozás A-tól Z-ig (2012)	1008	5,5

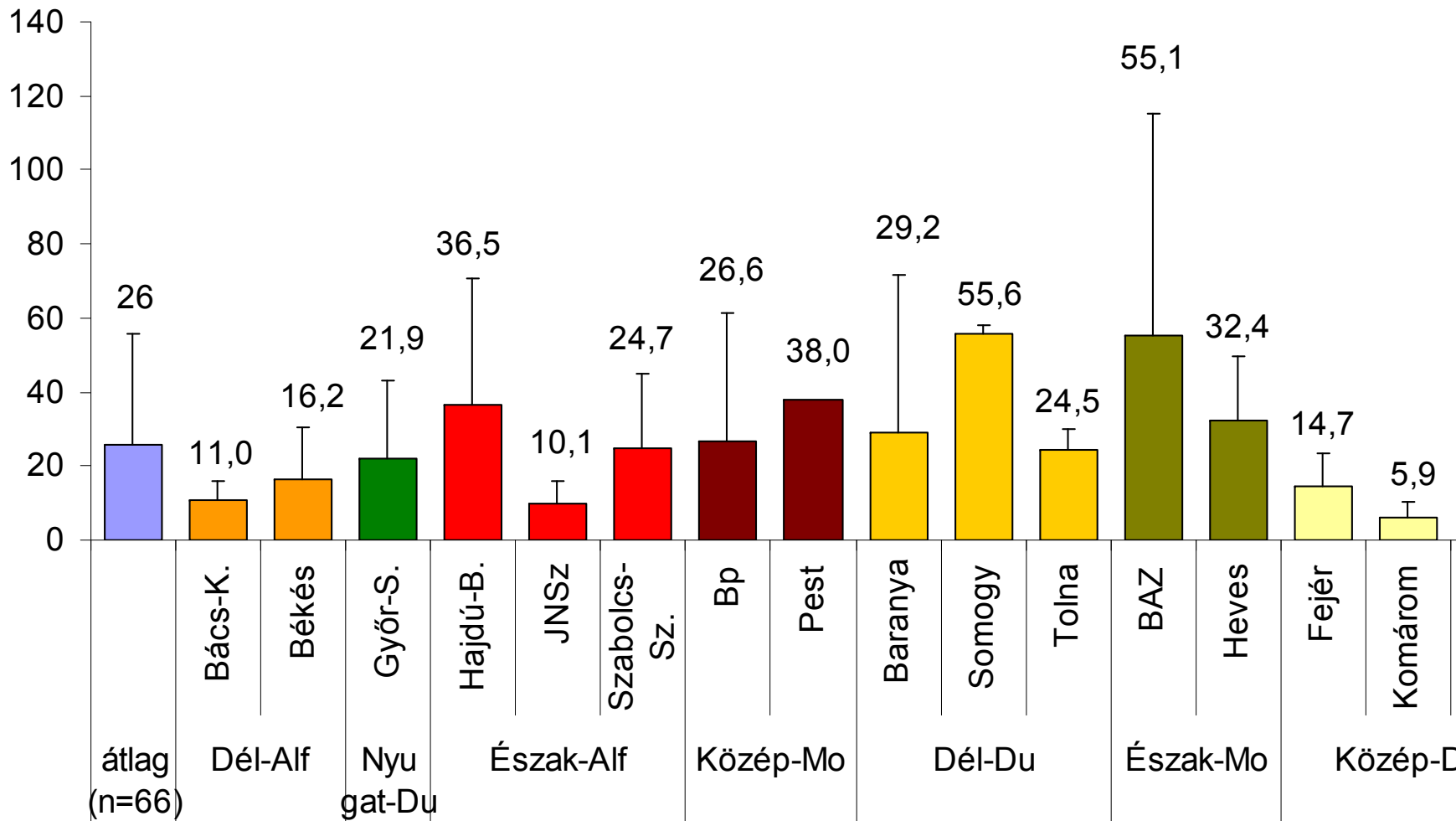
Óvodai étrendek TFA-tartalma (2009)

mg/napi étrend (n=104)

Anyatejek transz-zsír-sav tartalma mg/100 g (n=66)

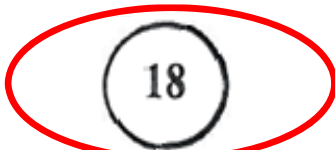

**A WHO által ajánlott –kevesebb, mint a napi energia
bevitel 1%-a – érték elérésével a becslések szerint
Magyarországon 3000-6000 szív- és érrendszeri halált
lehetne megelőzni évente!**

- **A vitaminok és étrendkiegészítők kiskereskedelmi forgalma 9 százalékkal, 27 milliárd forint fölé nőtt idén az első nyolc hónapban az előző év azonos időszakához képest**
- **Néhány olyan étrendkiegészítő forgalma 10 százalékkal nőtt, amellyel egy-egy konkrét egészségi problémát kezelnek.**

(Nielsen, 2013 október)

Liderin®

Ginzeng és piknogenol® tartalmú étrend-kiegészítő **FÉRFIAKNAK**

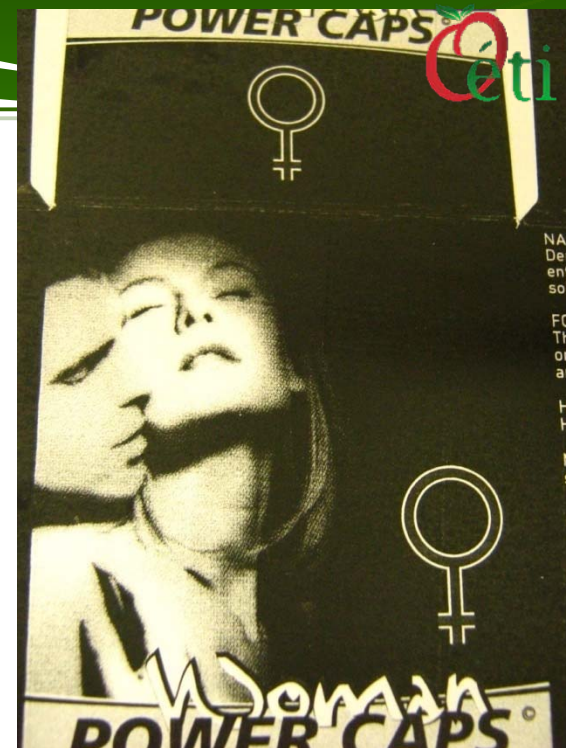
A férfi potenciáért
6 tableta

A Liderin® a ginzeng, az L-arginin, az L-citrullin, a piknogenol és a fenyőkéreg leölönleges kombinációja. A ginzeng hozzájárul az erekció kiváltásához és fenntartásához. A piknogenol és a fenyőkéreg kivonat növeli a vérerek átteresztő képességét, így segíti a helyi keringést, a mikrocirkulációt.

Marketing text: A férfi potenciáért

Napi adag tartalma:	tömeg/2 tabl.
Ginzeng gyökér-kivonat	100,0 mg
Piknogenol®	50,0 mg
Fenyőkéreg (<i>Pinus pinaster</i>) kivonat	30,0 mg
L-arginin	500,0 mg
L-citrullin	500,0 mg

Adagolás: Egyszerre 2 tablettát vegyen be egy órával az aktus előtt, bő folyadékkal leöblítve.

Lehetséges gyanús ismertető jegek a potencianövelők hatásági ellenőrzése során

Gyakori hatóanyagok

Növények

Muira puama (Ptychpetalum olacoides) – Negatív listán szerepel
Ázsiai centella (Centella asiatica)
Ginzeng (Panax ginzeng)
Közönséges ördögcérna (Lycium barbarum)
Jamsgyökér (Dioscorea spinosita) - Negatív listán szerepel
Coicis mag Jóh könnyei (Coix lachryma)
Szegfűszeg (Schzygium aromaticum)
Tüskés tündérrózsa vízi növény (Euryale ferox)
Kínai datolya (Jujuba chinensis)
Gyömbér (Zingiber officinalis)
Fehér liliom (Linium brownii) - Új ételmisszer
Édesgyökér (Glycyrrhiza glabra)
Püspöksüveg virág (Herba Epimedium) - Negatív listán szerepel
Maca, Perui zsálya (Lepidium meyenii)
Kínai csüdfű (Astragalus Membranaceus)

Gyíkvirág (Cnidium) fajok - Negatív lista + Új ételmisszer
Zellermag (Apium graveolens)
Kínai galagonya (Crataegus pinnatifida)
Tongkat ali (Eurycoma longifolia) – Új ételmisszer
Kínai kúszómagnólia (Schisandra chinensis)
Johimbe fa (Pausinystalia johimbe) - Negatív listán szerepel

Egyéb anyagok

L-arginin
Kőrishogár (Cantaris vesicatoria) - Új ételmisszer
Efedrin
Yohimbin vázas alkaloid
sildenafil, tadalafil, verdanafil
foszfodiészteráz-gátló analógok

Gyógyszerhatóanyag

Sildenafil mellékhatások

Idegrendszeri betegségek és tünetek

Nagyon gyakori

Gyakori

Nem gyakori

Ritka

fejfájás

szédülés

aluszékonyság, hypesthesia

cerebrovascularis törtézés, syncope

Szembetegségek és szemészeti tünetek

Gyakori

Nem gyakori

látászavarok, a színlátás zavara

a conjunctiva betegségei, szembetegségek, könnytermelési zavarok, egyéb szembetegségek

A fül és az egyensúly-érzékelő szerv betegségei és tünetei

Nem gyakori

Ritka

vertigo, tinnitus

süketség

Érbetegségek és tünetek

Gyakori

Ritka

kipirulás

hypertonia, hypotonia

Szívbetegségek és a szívvel kapcsolatos tünetek

Nem gyakori

Ritka

palpitatiók, tachycardia

myocardialis infarktus, pitvarfibrillatio

Légzőrendszeri, mellkasi és mediastinalis betegségek és tünetek

Gyakori

orrdugulás

Emésztőrendszeri betegségek és tünetek

Gyakori

dyspepsia

Nem gyakori

hányás, hányinger, szájszárazság

Lehetséges gyanús ismertető jegyek a potencianövelők hatásági ellenőrzése során

Kiszерelés: 2-8 db kapszula/tabletta

Kapszula/tabletta színe: kék vagy piros-fekete

Képi megjelenítés, állítások, adagolás

Megnevezés: Sex power, Sexotic, Sexperience, 69, All in, Hard Night, Blue Dragon

Tipikus figyelmeztető szövegek

Magas vérnyomásban szenvedők ne használják

Hosszan tartó merevedés esetén forduljon orvoshoz

Előfordulhat erős szívdobogás, szívritmus-zavar, zavartság, erős izzadás, hányinger

Lehetséges gyanús ismertető jegek a testtömeg-csökkentők hatásági ellenőrzése során

1. Gyakori hatóanyagok és azok előfordulásának aránya a bejelentett termékekben:

Gyakori hatóanyagok, melyek alkalmazása nem jár közegészségügyi kockázattal	Termékek (db)	A bejelentett étrend-kiegészítők listáján szereplő termékek %-ában
L-karnitin	137	36%
Króm	67	17%
Zöld tea/szűztea	58	15%
Garcinia cambogia	41	10%
Ananász, papaya és enzimeik (bromelin, papin)	30	8%
Konjugált-linolsav (CLA)	28	7%
Kitozán (rákpáncél kivonat)	27	6%
Fügekaktusz (<i>Opuntia ficus indica</i>)	19	5%

2. Kockázatot jelentő összetevők:

Hoodia gordonii (Novel Food)

Cassia fajok hidroxiantracén glikozid tartalma (karcinogén, negatív lista)

Aloe fajok emodin tartalma (laxatív hatás, negatív lista)

Lehetséges gyanús ismertető jegyek a testtömeg-csökkentők hatásági ellenőrzése során

3. Képi megjelenítés

(pl. mérőszalag, karcsú női alak),
állítások.

4. Jellemző kifejezések a termék nevében:

Slim

Slender

Shape

Fat burner

Weight loss

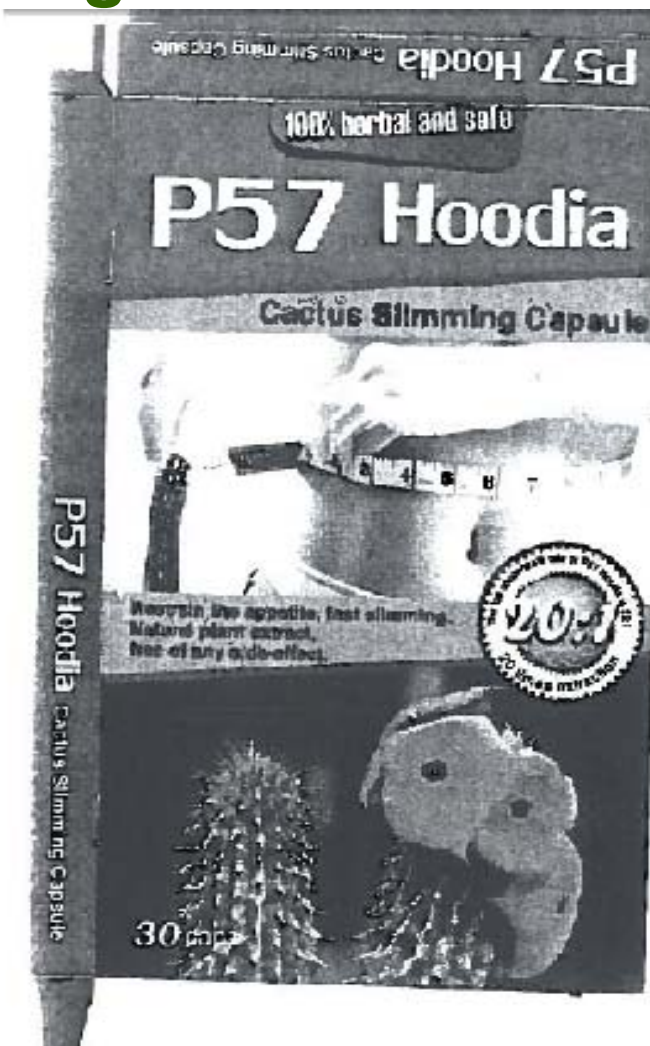
Silhouette

Diet

Figur

Fogyókúra

Zsírégető

Sibutramin és társai

Reductil Eladó - Windows Internet Explorer

http://fogyasztoszer.com/reductil/reductil-elado/

Fájl Szerkesztés Nézet Kedvencek Eszközök Súgó

Kedvencek Reductil Eladó Vesz sibutramine tablets... Sibutramine - Steroids...

Fogyasztoszer
a megoldás súlyproblémájára

Fogyasztoszer Kapcsolat **Reductil** Rendelés Szállítási és Fizetési információk

Reductil Eladó

Reductil eladó

Olcsó áron Reductil eladó online patikánkban, ahol a legmodernebb fogyasztószeret szerezheti be kedvezményekkel egy-két napos postázással.

A Reductil jó teljesítménnyel fogyaszt sibutramin hatóanyagának köszönhetően. Aránylag hamar elérhetőek elsőprő siker, a plusz kilóktól egynéhány hét elteltével megszabadulhat kínok nélkül. A fogyást elősegítő kapszula hatása semmihez sem fogható, ezt igazolja a Slimex nevű, a Reductillal megegyezően sibutramine tartalmú fogyást elősegítő készítmény sikerességének emelkedése, mely a már kereskedelemből kivont Reductil 15 mg továbbfejlesztett fajtája.

Keresés

Keresés

Fogyasztoszer

Internet 100%

Start

ÁNTSZ továbbbl... Microsoft Powe... Beérkezett üze... Reductil Eladó - ... 9:30

A negatív lista, valamint az új élelmiszerekről szóló tájékoztatás megtalálható az OÉTI honlapján:

ENGLISH

OÉTI SZOLGÁLTATÁSOK PROGRAMOK DOKUMENTUMOK/JOGSZABÁLYOK FELMÉRÉSEK

ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐK

Alkalmazásra nem javasolt gyógynövények listája

- ▶ Bevezető
- ▶ Bejelentőlap
- ▶ Jogszabályok
- ▶ Veszélyes étrend-kiegészítők
- ▶ Követelmények
- ▶ EFSA útmutató az értékelésre
- ▶ Szakértői testület
- ▶ OÉTI számok
- ▶ RDA és UL értékek
- ▶ Bejelentett étrend-kiegészítők listája
- ▶ Vitamin, ásványi anyagok
- ▶ Alkalmazásra nem javasolt gyógynövények listája
- ▶ Étrend-kiegészítők

Az OÉTI Szakértői Testülete által étrend-kiegészítőben alkalmazásra nem javasolt növények

Hatóanyag (latin név)	Hatóanyag (magyar név)*	Növényi rész	Tiltást/Korlátozást indokló kémia összetevő(k)	Indoklás	Tiltás korlátozás Csomagoláson feltüntetendő figyelemztetés	Hivatkozás
Abrus precatorius	korallmag, olvasólián, matyánkborsó	teljes növény	glikoproteinek (lektinek), pl. abrin	Toxikus	Tiltott	
Achyranthes aspera	karamanjari	teljes növény	ekdiszteroidok, pl. ekdiszteron	Anabolikus hatás, testépítő készítményekben. Az indikációs terület, vagy alkalmazási mód nem felel meg az étrend-kiegészítő definíciójának - anabolikus	Tiltott	
Aconitum sp. (minden faj)	sisakvirág fajok	teljes növény	diterpén alkaloidok: pl. akonitin	Erős hatású alkaloidok	Tiltott	
Acorus calamus	orvosi kálmos	levél, gyökértörzs	azaron	hepatotoxikus, genotoxikus	Tiltott	
Actaea spicata	fekete békabogyó	teljes növény	Benzil-izokinolin alkaloidok pl. magnoflorin, kortuberin	Egyéb erős hatású hatóanyag	Tiltott	
Adonis sp. (minden faj)	hérics fajok	teljes növény	kardenolid glikozidok, pl. adonitoxin	Az indikációs terület, vagy alkalmazási mód nem felel meg az étrend-kiegészítő definíciójának, szívre ható	Tiltott	
Allanthera altissima	bálvánfa (ceotfa)	teljes növény	kvasszinoidek, indol alkaloidok, pl. kantinon	Erős hatású alkaloidok; Az indikációs terület, vagy alkalmazási mód nem felel meg az étrend-kiegészítő definíciójának	Tiltott	

Frissítés: 2012. 06. 04. 1/28

TÁPLÁLKOZÁSTUDOMÁNYI INTÉZET

ENGLISH

OÉTI SZOLGÁLTATÁSOK PROGRAMOK DOKUMENTUMOK/JOGSZABÁLYOK FELMÉRÉSEK

ÚJ ÉLELMISZEREK

Bevezetés

- ▶ Bevezetés
- ▶ Jogszabályok
- ▶ Engedélyezett és bejelentett élelmiszerek
- ▶ Aktuális bejelentések (hazai, más tagállamból)
- ▶ EU új élelmiszer katalógus
- ▶ EFSA állásfoglalás a nanotechnológiáról
- ▶ EFSA állásfoglalás a klónozásról
- ▶ Növényi szterilizáció
- ▶ EFSA állásfoglalás a nanotechnológiáról
- ▶ EFSA állásfoglalás a klónozásról

ec.europa.eu/food/food/biotechnology/novelfood/nfnetweb/mod_search/index.cfm

Legtöbbször látogatott Keresés - Jogszabály... Gmail Bevezetés Friss hírek

Food Safety - From the Farm to the Fork

ROPA > European Commission > DG Health and Consumer Protection > Overview > Food and Feed Safety

Novel Food catalogue - Search

Product Name Quick Search

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z ALL

Megjelent az új élelmiszerekre és új élelmiszer-összetevőkre vonatkozó 258/97/EK rendelet alkalmazásához

Az Európai Bizottság honlapján megtalálható, az új élelmiszerekre és új élelmiszer-összetevőkre vonatkozó alkalmazásához használható útmutató segítséget nyújt a rendelet szerinti „jelentős mértékű használat emiatt május 15-e előtt” státusz megállapításához. Az útmutató eredeti, angol nyelvű verziója itt olvasható. A magyar nyelvű verzió az érdeklődő élelmiszeripari vállalkozásokat, a feltételezhetően új élelmiszerek esetében a státusz megállapításához használatos dokumentumokat és törekedjenek az ott megjelölt információk, bizonyítékok teljes körű összegyűjtésére, hogy egyértelműen megállapítható legyen, vajon szükséges-e a kérdéses élelmiszer, vagy élelmiszer-összetevő engedélyeztetése.

Antimikrobiális rezisztencia

– jelentős közegészségügyi veszély

- Világszerte és hazánkban is nő a multirezisztens (MRK) kórokozók előfordulási gyakorisága
- Az MRK-k szelektálódása összefügg a túlzott és helytelen antibiotikum alkalmazással **a humán és állatgyógyászatban**
- Felbukkantak a pánrezisztens kórokozók, ahol gyakorlatilag nincs terápiás lehetőség

Antibiotikum

Szükséges a holisztikus megközelítés,
Az AB-ok 70%-át állategészségügyben
alkalmazzák

Terápiás
alkalmazás

Nem terápiás alkalmazás (prophylaxis
vagy növekedés serkentés)

Mezőgazdaság

Halászat

Allatgondozók:
kontaktus az
állatállománnyal

Hús és tejtermék

Kontamináció:
széklet, trágya
szennyeződés

Házi kedvencek

Vadvilág

Talaj

Gyümölcs
és zöldség

Kutak és
folyók

Hal termékek

Lakosság

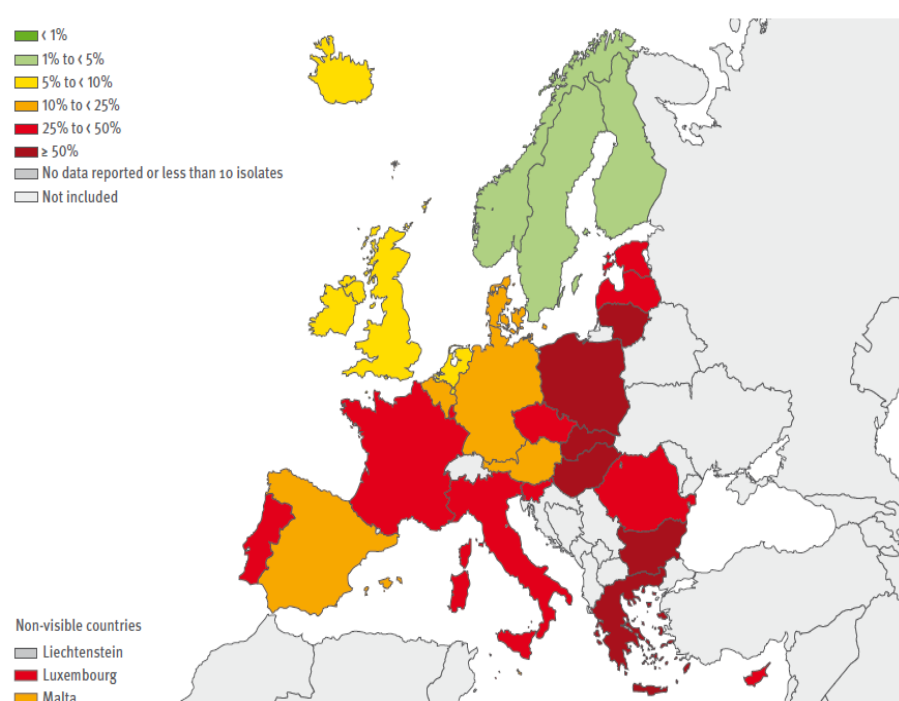
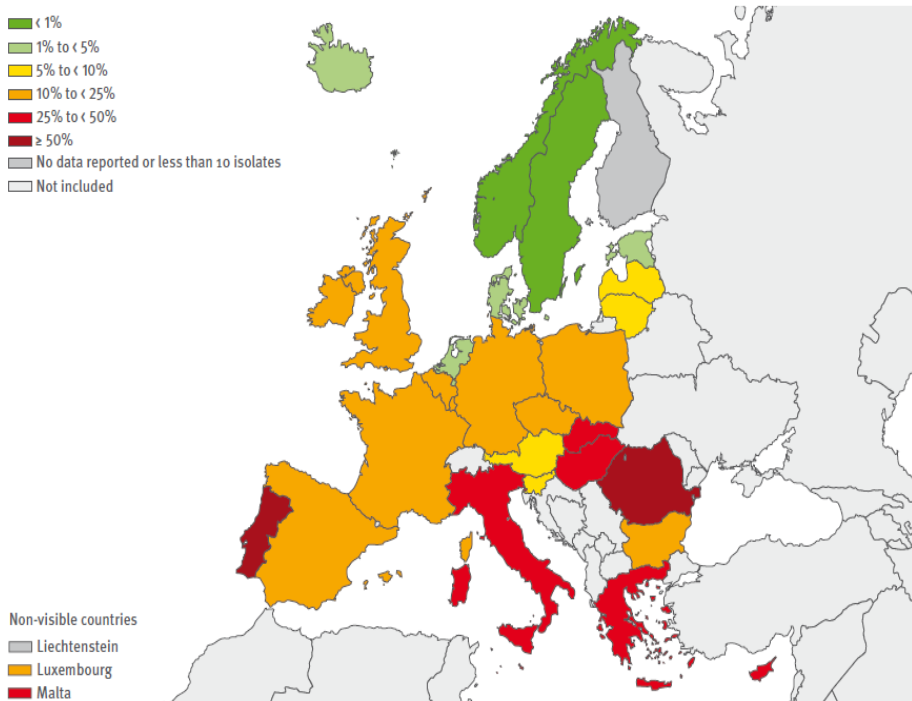
Forrás: Alliance for the Prudent Use of Antibiotics (APUA)

Az utóbbi években, Európában és hazánkban is nő a multirezisztens kórokozók gyakorisága és a rezisztencia arány

**MRSA rezisztencia arány
2011**

**3. gen cefalosporin rezisztens
Klebsiella arány 2011**

Europai cselekvési terv az antimikrobiális rezisztenciából származó növekvő kockázatok megakadályozására

Communication from the Commission to
the European Parliament and the Council

Action plan against the rising threats from Antimicrobial
Resistance

COM (2011) 748

„A sikerhez holisztikus megközelítés szükséges. Az antimikrobiális rezisztencia jelentős, európai és globális szintű társadalmi probléma, amely számos különböző ágazatot érint:

**az orvostudományt,
az állatorvos-tudományt,
az állattenyésztést,
a mezőgazdaságot,
a környezetvédelmet és
a kereskedelmet.**

**Elszigetelt, ágazati erőfeszítésekkel
nem küzdhető le sikeresen. „**

Európai cselekvési terv

Az antimikrobiális rezisztencia elleni sikeres küzdelem legfontosabb intézkedései

➤ **Az antimikróbás szerek helyes, körültekintő alkalmazása**

- a **humán és az állatgyógyászatban – alappillér**
- **céltartó kezelés szorgalmazása, restriktív, irányelvek, oktatás**

➤ **Nyomon követés és felügyelet – surveillance**

- antimikrobiális rezisztencia és antimikrobiális szer felhasználás surveillance megerősítése a **humán gyógyászatban**
- antimikrobiális rezisztencia és antimikrobiális szer felhasználás surveillance megerősítése az **állat gyógyászatban**

➤ **További kutatás és fejlesztés**

- **gyorsdiagnosztika, rezisztencia mechanizmus, oltóanyagok, infekciókontroll**

➤ **Erők egyesítése a nemzetközi partnerekkel**

- **WHO, Állategészségügyi Világszervezet (OIE), EU-USA transzatlanti munkacsoport (TATFAR)**

Közösen meg kell őriznünk az AB rezisztenciát

**Az AB rezisztencia visszaszorítása
szükséges, hiszen modern orvoslás nincs hatékony
antibiotikumok nélkül**

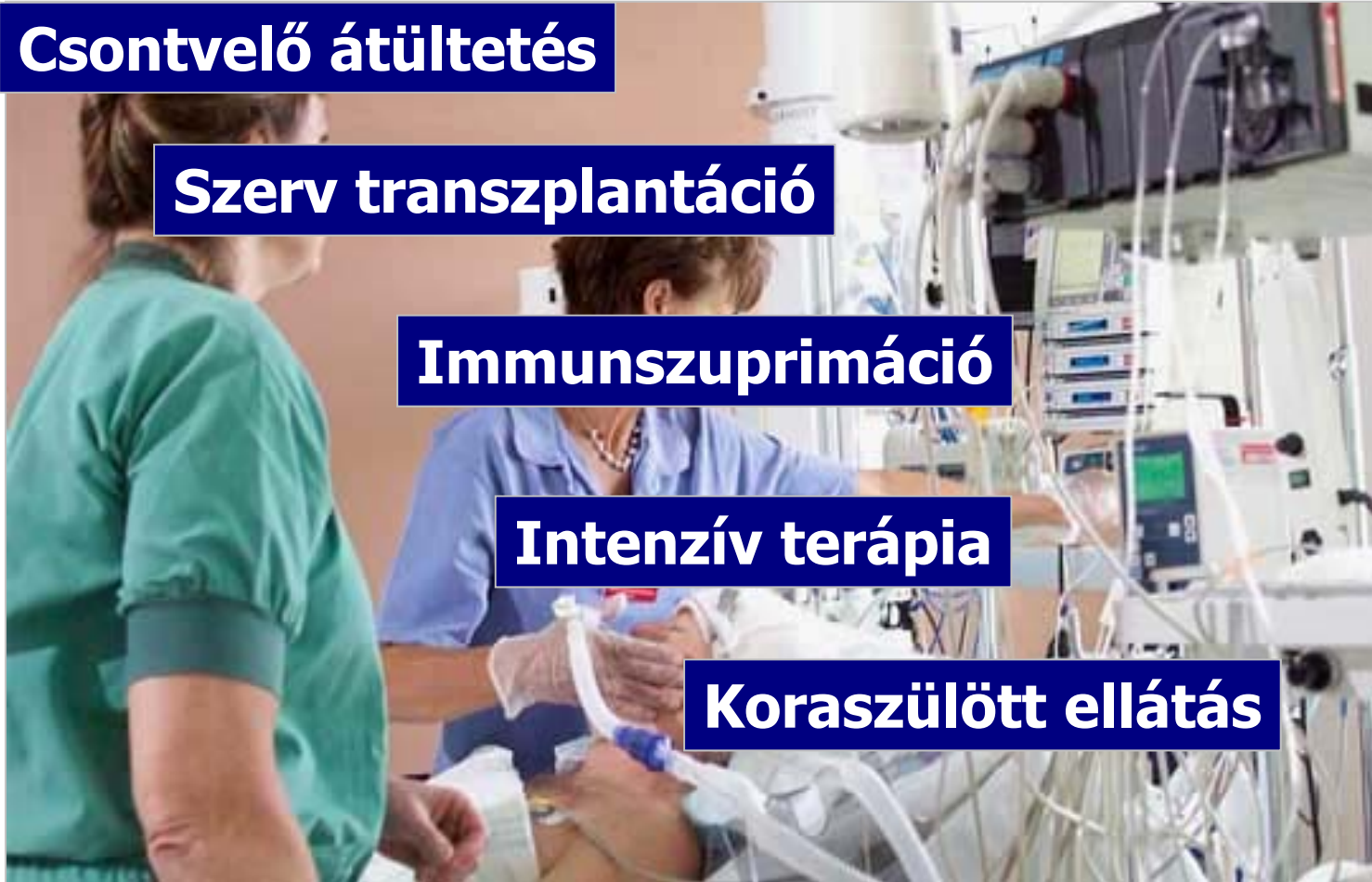
Csontvelő átültetés

Szerv transzplantáció

Immunszuprimáció

Intenzív terápia

Koraszülött ellátás

Összefoglalás

- **Az egészséges élelmiszerválaszték az egészséges táplálkozás egyik alapfeltétele**
- **Az élelmiszerek egyes összetevői (pl. TFA) és a táplálkozásfüggő, nem fertőző krónikus betegségek között bizonyított kapcsolat van.**
- **Magyarországon a táplálkozásfüggő betegségek (pl. túlsúly, elhízás, cukorbetegség stb.) a felnőtt lakosság mintegy 70 %-át érintik.**
- **A humán orvosi, közegészségügyi szemlélet és intézményrendszer szerepe nem megkérdőjelezhető.**
- **A humán és állategészségügy szoros együttműködése elengedhetetlen az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelemben**

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

szabo.eniko@oth.antsz.hu